

Σύγχρονα Θέματα Διεθνούς Πολιτικής

Μάθημα 8^ο: Η Νοτιο-Ανατολική Ασία.

Η Νότιος (Λατινική) Αμερική

Ιωάννης Παπαγεωργίου, Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μάθημα 8^ο

Η Νοτιο-Ανατολική Ασία. Η Νότιος (Λατινική) Αμερική

Περιεχόμενα ενότητας

1. Η ιστορική εξέλιξη της Νοτιο-Ανατολικής Ασίας.
2. Η Νοτιο-Ανατολική Ασία σήμερα.
3. Η ιστορία της Λατινικής Αμερικής.
4. Ο ρόλος της Λατινικής Αμερικής σήμερα.

Σκοποί ενότητας

- Μελέτη των ιστορικών στοιχείων της Νοτιο-Ανατολικής Ασίας: από την περίοδο της κινέζικης επιρροής έως τον ευρωπαϊκό αποικισμό και την μετέπειτα αποαποικιοποίηση.
- Ανάλυση του διεθνούς ρόλου της Νοτιο-Ανατολικής Ασίας και των σημερινών προκλήσεων.
- Παρουσίαση της ιστορικής πορείας της Λατινικής Αμερικής με τον φυλετικό διαχωρισμό και την σταδιακή διαμόρφωση των κρατών της.
- Σχολιασμός της σημερινής διεθνούς παρουσίας της Λατινικής Αμερικής (BRICS, Mercosur).

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1^η Ενότητα

Η ιστορική εξέλιξη της Νοτιο-Ανατολικής Ασίας

Τα χαρακτηριστικά της Νοτιο-Ανατολικής Ασίας

- Σημείο σύνδεσης πολιτισμών, λαών και ηπείρων:
 - Ινδικής υποηπείρου,
 - Κίνας,
 - ευρύτερα μεταξύ Ειρηνικού και Ινδικού ωκεανών,
 - και μεταξύ Ανατολικής Ασίας και Ευρώπης.
- Σημείο τριβής θρησκειών:
 - Βουδισμός (Ταϊλάνδη, Βιρμανία),
 - Ισλάμ (Ινδονησία),
 - Ινδουισμός,
 - Χριστιανισμός (Φιλιππίνες).

Ιστορικά χαρακτηριστικά

- Μέρος της ευρύτερης κινεζικής ζώνης επιρροής.
- Με σημαντικές παρεμβάσεις – από το 14^ο αιώνα – των ισλαμικών σουλτανάτων της Αραβίας.
- Η περιφέρεια των μπαχαρικών – εμπορικά σημαντική ζώνη.

Ο Ευρωπαϊκός αποικισμός

- Από το 15^ο αιώνα διαμορφώνονται εμπορεία των ευρωπαϊκών χωρών → 18^ο και 19^ο αι. πλήρης αποικιοποίηση.
- Βρετανία → Βιρμανία, Μαλαισία, Σιγκαπούρη.
- Ολλανδία → Ινδονησία.
- Ισπανία (και μετά το 1898 ΗΠΑ) → Φιλιππίνες.
- Γαλλία → Ινδοκίνα.
- Πορτογαλία → Τιμόρ.
- Η μόνη ανεξάρτητη χώρα το Σιάμ.

Η αποαποικιοποίηση

- Ο Β' Π.Π. και η ιαπωνική εισβολή.
- Η εκμετάλλευση του αντιαποικιακού αισθήματος από την Ιαπωνία.
- Η άνοδος των κομμουνιστικών κινημάτων:
 - Βιετνάμ.
 - Ινδονησία.
- Η ένταξη της Ν.Α. Ασίας στον Ψυχρό Πόλεμο και οι αμερικανικές επεμβάσεις.
 - Ο πόλεμος του Βιετνάμ.
 - Οι στρατιωτικές δικτατορίες στις Φιλιππίνες και την Ινδονησία.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

2^η Ενότητα

Η Νοτιο-Ανατολική Ασία σήμερα

Πολιτικός χάρτης της Νοτιο-Ανατολικής Ασίας 1/2

- Πηγή:
<http://burmatimes.net/japan-proposes-improved-energy-efficiency-and-health-care-to-asean-nations/>.

Πολιτικός χάρτης της Νοτιο-Ανατολικής Ασίας 2/2

- Μυανμάρ
- Λάος
- Ταϊλάνδη
- Βιετνάμ
- Καμπότζη
- Ανατολικό Τιμόρ
- Μικρονησία
- Μαλαισία
- Ινδονησία
- Μπρουνέι
- Φιλιππίνες
- Νέα Γουινέα
- Παπούα Νέα Γουινέα

Η γεωστρατηγική θέση της Νοτιο-Ανατολικής Ασίας 1/2

- Πηγή: Πολιτικός Χάρτης της Νότιο-Ανατολικής Ασίας. CIA 2003.

<https://www.pinterest.com/pin/538250592937866837/>.

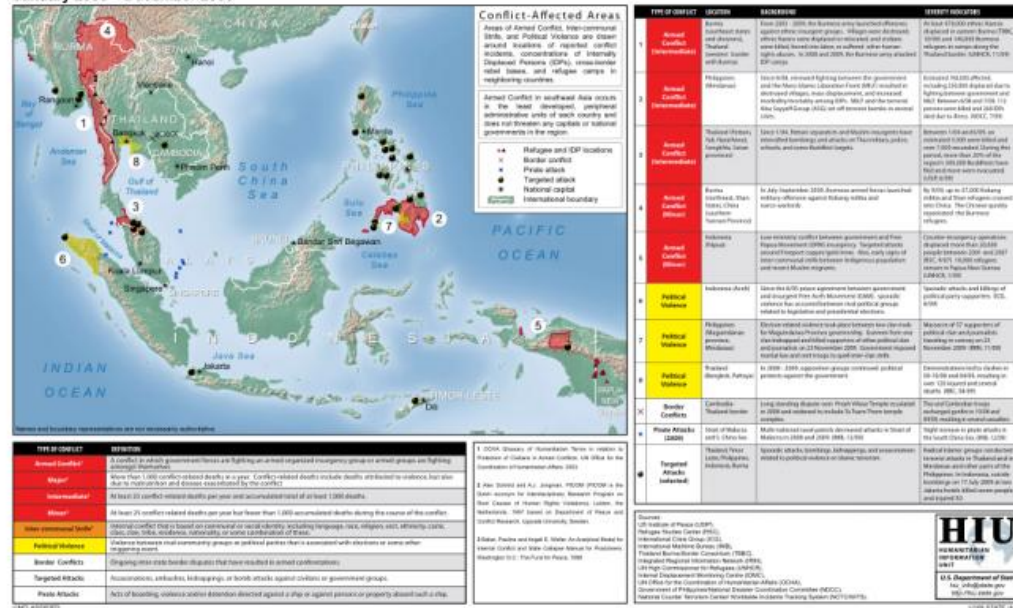
Η γεωστρατηγική θέση της Νοτιο-Ανατολικής Ασίας 2/2

- Την Νοτιοανατολική Ασία την περικλείουν τα παρακάτω κράτη:
- Κίνα
- Burma ; Βιρμανία;
- Αυστραλία

Διενέξεις στην Νοτιοανατολική Ασία

Southeast Asia: Conflicts Without Borders
Sub-national and Transnational Conflict-Affected Areas
January 2008 – December 2009

- Πηγή: US Department of State - Humanitarian Information Unit: <https://hiu.state.gov/Pages/Home.aspx>.
- <http://reliefweb.int/map/myanmar/south-east-asia-conflicts-without-borders-sub-national-and-transnational-conflict>.

Ποικιλία πολιτικών και οικονομικών συστημάτων

- Η συνύπαρξη πολλών διαφορετικών πολιτικών και οικονομικών συστημάτων:
 - Κομμουνισμός στο Βιετνάμ/Λάος.
 - Στρατιωτική δικτατορία στο Μυανμάρ.
 - Βασιλικό καθεστώς στην Ταϊλάνδη.
 - Ατελείς δημοκρατίες.
- Προς ένα δειλό εκδημοκρατισμό.
 - Η ανάδειξη του ασιατικού μοντέλου «ανελεύθερης δημοκρατίας» με οικονομική ελευθερία και ισχυρά χαρακτηριστικά πολιτικού και κοινωνικού ελέγχου.

Ο διεθνής ρόλος της Νοτιο-Ανατολικής Ασίας

- Η οικονομική ανάπτυξη και η επανάκαμψη των κρατών της Ν.Α. Ασίας στην διεθνή οικονομία.
 - Ο ρόλος της Σιγκαπούρης ως παγκόσμιου χρηματοοικονομικού κέντρου.
 - Ο γεωπολιτικός ρόλος των Στενών της Μαλάκκας.
 - Η μεγάλη αύξηση του πληθυσμού.

ΤΟ ASEAN

- Association of South East Asian Nations (ASEAN).
- Η πρώτη μορφή περιφερειακής συνεργασίας .
- Ξεκίνησε ως αντικομμουνιστικός οργανισμός.
- Σταδιακά ενσωμάτωσε όλα τα κράτη της περιοχής.
- Διευρύνει τους στόχους (πολιτική και οικονομική συνεργασία).
- Χωρίς υπερεθνικά χαρακτηριστικά και χωρίς στόχο ενιαίας αγοράς.

Τα μεγάλα ζητήματα της Νοτιο-Ανατολικής Ασίας

- Ο φόβος του από Βορρά κινδύνου (Κίνα)
 - διαταράσσει τις εσωτερικές ισορροπίες
 - και επαναφέρει τις ΗΠΑ στην περιοχή.
- Οι επιπτώσεις της ανθρωπογενούς κλιματικής αλλαγής.
 - Καταστροφή των τροπικών δασών
 - Τσουνάμι.
- Η εμφάνιση ενός εναλλακτικού μοντέλου πολιτικής δημοκρατίας.
 - Επιτυχημένη οικονομία.
 - Περιορισμένες ελευθερίες.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

3^η Ενότητα

Η ιστορία της Λατινικής Αμερικής

Ιστορικά στοιχεία

- Η ξεχωριστή εξέλιξη της αμερικανικής ηπείρου.
- Οι προκολομβιανοί πολιτισμοί.
- Η ανακάλυψη της Αμερικής και ο ευρωπαϊκός αποικισμός.
- Η Ισπανική αυτοκρατορία της Αμερικής.
- Η εξαίρεση της Βραζιλίας (πορτογαλική).
- Η σταδιακή εμφάνιση άλλων ευρωπαϊκών αποικιακών δυνάμεων (ιδίως στα νησιά και τις ακτές της Καραϊβικής).

Τα πολιτικά χαρακτηριστικά

- Μικτές κοινωνίες (ανάμικτοι πληθυσμοί).
- Μεγάλες πολιτικές και οικονομικές ανισότητες.
- Μικρή αστική τάξη, κατά βάση λευκών.
- Μειωμένη εθνική ταυτότητα → δύσκολη διαμόρφωση κρατικής ενότητας.

Η ανεξαρτητοποίηση των κρατών της Λ. Αμερικής

- Η εισβολή των Γάλλων επί Ναπολέοντα στην Ισπανία → κενό εξουσίας στις ισπανικές αποικίες.
- Από 1805-20: εξεγέρσεις των κρεολών κατά της Ισπανίας.
- Η διαφορετική μετεξέλιξη της Βραζιλίας σε ανεξάρτητο κράτος:
 - Η ανεξαρτητοποίηση με μονάρχη από τον πορτογαλικό βασιλικό οίκο.
 - Διατήρηση, ως εκ τούτου, της ενότητας της χώρας.

Ο φυλετικός διαχωρισμός των κρατών της Λατινικής Αμερικής 1/2

- Οι κρεολοί (criollos): απόγονοι Ευρωπαίων
 - κυριαρχούν στην Μεσημβρινή Αμερική (Αργεντινή, Χιλή, Ουρουγουάη).
- Οι αυτόχθονες (indigenas): οι αυτόχθονες προκολομβιανοί πληθυσμοί
 - κυριαρχούν στην Βολιβία,
 - Ισημερινό,
 - Γουατεμάλα.

Ο φυλετικός διαχωρισμός των κρατών της Λατινικής Αμερικής 2/2

- Οι μιγάδες (mestizos)
 - κυριαρχούν στις λοιπές χώρες.
- Σημαντική παρουσία σε κάποια κράτη των Αφρικανών (απόγονοι σκλάβων)
 - κυριαρχούν στην Αιτή,
 - με σημαντική παρουσία και σε Κούβα, Βραζιλία, Παναμά και
 - εν γένει χώρες της Καραϊβικής.

Η σταδιακή διαμόρφωση των κρατών

- Η σταδιακή απώλεια της αποικιακής ενότητας
→ σημερινά εθνικά σύνορα.
- Μικρός βαθμός εθνικής ταυτότητας.
- Η εξαίρεση του Μεξικού
 - Λόγω της ύπαρξης ενός εξωτερικού εχθρού (ΗΠΑ).
 - Λόγω της επιτυχημένης λαϊκής επανάστασης.

Η Λατινική Αμερική στη διεθνή σκηνή

1/2

- Αν και ανεξάρτητα από τον 19^ο αιώνα.
- Αποκτούν σημαντικό διεθνή ρόλο ιδίως από το Μεσοπόλεμο (ιδίως Μεξικό, Ουρουγουάη Χιλή, Αργεντινή) και κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.
- Όλα τα κράτη διέθεταν προεδρικά καθεστώτα (κατά το πρότυπο των ΗΠΑ).
- Εκλογικές δημοκρατίες με κυριαρχία των ελίτ.
- Μετά τον Β΄ Π.Π. η Λατινική Αμερική εντάσσεται στην σύγκρουση Ανατολής-Δύσης.

Η Λατινική Αμερική στη διεθνή σκηνή

2/2

- Η γένεση κοινωνικών ή αριστερών κινημάτων.
- Οδηγεί σε ολοένα εντονότερη εμπλοκή του στρατού με την υποκίνηση/υποστήριξη των ΗΠΑ.
- Υποκατάσταση της παλαιάς ελίτ από το στρατό.
- Οι δικτατορίες κατά την διάρκεια της δεκαετίας του 1970.
- Η εισαγωγή νεο-φιλελεύθερων οικονομικών πολιτικών.
- Από τη δεκαετία του 1980 σταδιακά οι δικτατορίες καταρρέουν.

Πολιτικός χάρτης της Νότιας (Λατινικής) Αμερικής 1/2

- Πηγή:
<http://rolandsheppard.com/?p=7367>.
- Άδεια: © 2015
[Roland Sheppard's Daily News](http://RolandSheppard'sDailyNews).

Πολιτικός χάρτης της Νότιας (Λατινικής) Αμερικής 2/2

- Μεξικό
- Γουατεμάλα
- Ελ Σαλβαδόρ
- Νικαράγουα
- Ονδούρα
- Κόστα Ρίκα
- Παναμάς
- Κούβα
- Αϊτή
- Δομικανική Δημοκρατία
- Πουέρτο Ρίκο.
- Κολομβία
- Βενεζουέλα
- Γουινέα
- Εκουαδόρ
- Περού
- Βολιβία
- Παραγουάη
- Χιλή
- Αργεντινή
- Ουρουγουάη
- Βραζιλία.

4^η Ενότητα

Ο ρόλος της Λατινικής Αμερικής σήμερα

Η Λατινική Αμερική στη διεθνή σκηνή σήμερα 1/2

- Από τη δεκαετία του 1990 → εξωστρέφεια της Λατ. Αμερικής και αλλαγή του πλαισίου συνεργασίας.
- Το Μεξικό, την ίδια περίοδο, κάνει την στρατηγική επιλογή της σύνδεσής του με την Βόρειο Αμερική
 - ανοίγοντας χώρο για την Βραζιλία που μετατρέπεται στην ηγετική δύναμη της Λατινικής Αμερικής.

Η Λατινική Αμερική στη διεθνή σκηνή σήμερα 2/2

- Η συνεργασία Βραζιλίας-Αργεντινής διαμορφώνει το
- MERCOSUR (Mercado Comun del Sur)
- Την μεγαλύτερη οικονομική ζώνη της περιοχής.

Ο ρόλος της Βραζιλίας από το 2000 και μετά

- Ταυτόχρονα παγκόσμια και περιφερειακή δύναμη.
- Προωθεί τις θέσεις της (πολιτικά και οικονομικά) μέσω των δομών συνεργασίας της Λατινικής Αμερικής,
- και ταυτόχρονα διαδραματίζει ολοένα και σημαντικότερο αυτόνομο ρόλο στη διεθνή οικονομία (BRICS).

Η άνοδος των λαϊκιστικών καθεστώτων

- Η σταδιακή εμφάνιση αριστερών/αντικαπιταλιστικών δυνάμεων σε διάφορες χώρες (Βενεζουέλα, Βολιβία, κ.α.)
- που αμφισβητούν το μοντέλο ανάπτυξης της Λατινικής Αμερικής και,
- με εκλογικές διαδικασίες, αντικαθιστούν τις παλαιές πολιτικές ελίτ.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ιωάννης Παπαγεωργίου. «Σύγχρονα Θέματα Διεθνούς Πολιτικής. Η Νοτιο-Ανατολική Ασία. Η Νότιος (Λατινική) Αμερική». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014.
Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS245/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

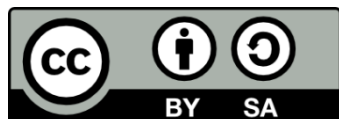
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος 8^{ου} Μαθήματος

Επεξεργασία: Γαβριέλα Λ. Μαζαράκη
Θεσσαλονίκη,
Χειμερινό Εξάμηνο 2014 – 2015

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

